

Vreemd en vreemdeling

Column 4 – 2024 Tsjalling Buwalda

De ruk naar conservatief populisme. Al jaren duidelijk en blijkt nu ook uit de uitslagen van de Europese verkiezingen.

Een heel complex van factoren lag en ligt daaraan ten grondslag.

Maar één factor in dat complex overheerste daarin altijd al: de afkeer van het vreemde, de angst voor de vreemdeling.

Waar komt die afkeer en die angst vandaan?

Het moet omstreeks 2000 geweest zijn.

Ik zakte wat op de tv en keek op een goed moment, vanaf de tafel van een spreker, een volle zaal in. De spreker was de Minister van “Grote Steden – en Integratiebeleid” in het Tweede kabinet Kok. Dat beleid was toen in handen van het alles zeer goed bedoelende D-66, in de persoon van de alles zeer goed

bedoelende Rogier van Boxtel. De minister hield een gloedvol betoog. De mensen moesten veel meer met elkaar en met de buitenlanders in gesprek gaan. Dan kwam het vanzelf goed.

In de zaal vroeg iemand het woord. Hij woonde naast een Marokkaans gezin. Hij had alles geprobeerd. Toen hij naast hem kwam wonen, had hij er een bloemetje gebracht en hem bij hem thuis uitgenodigd. Af en toe had hij een praatje met hem gemaakt.

Maar er was altijd veel Marokkaanse jeugd in en om het huis. Er was altijd veel lawaai in huis en troep op de stoep. Als je er dan iets van zei, kreeg je een grote mond. De voorheen vriendelijke en rustige buurt veranderde en verloederde zienderogen.

Wat kon hij als autochtone burger dan nog?

De minister ging er vol tegenin. De brave burger moest volhouden. “Blijf in gesprek, blijf contact houden, blijf het vertrouwen winnen, blijf het proberen...”

Tot mijn verbazing bleef de brave burger vriendelijk luisteren naar de minister. Maar de kloof tussen beide kon nauwelijks duidelijker zichtbaar worden. De burger, met zijn ervaring van elke dag.

Tegenover de naïeve en van elke praktische, dagelijkse kennis gespeende minister, die ongetwijfeld zelf in een duur huis woonde in een heel andere buurt, waar geen buitenlander te bekennen was.

Met ontzetting en plaatsvervangende schaamte keek ik naar de TV.

Wat een totaal gebrek aan kennis van de omstandigheden en van de mensen in de woonwijken van de grote stad. En dat bij de Minister van “Grote Steden – en Integratiebeleid”

De kloof tussen de denkwerelden van den Haag en van de burger kon niet duidelijker zichtbaar worden.

Het is inmiddels vijftientig jaar later.

Het vleugje idealisme en beleefdheid dat toen nog zichtbaar was, is inmiddels uitgehard. De verhoudingen zijn inmiddels in beton gegoten.

En dat mannetje met zijn plaatsvervangende schaamte, zit dat nog onder de tafel?

Dan wordt het hoog tijd, dat hij er bovenop klimt.

Als hij al niet veel te laat is.

Zuidhorn, 11 juni 2024